

Gereformeerde Kerk vrijgemaakt
"Rehoboth"
Nagel 32,
Postbus 170
8320 AD Urk.
scriba@rehobothurk.nl

Urk, 6 mei 2022

Geachte broeders,

De kerkenraad van de GKv te Urk heeft zich gebogen over de door de GS aangeboden nieuwe KO. Wij bieden u dit document ter bespreking aan.

Behandeling van de NeGK kerkorde *in eerste lezing*. (Versie 23-04-2022)

Het proces t.a.v. de Kerkorde en fusie bevat een paar belangrijke mijlpalen:

- a) De LV en GS hebben in het najaar van 2021 de kerkorde in eerste lezing vastgesteld.
- b) *Inbreng van te bespreken/verbeteren punten op de mei-Classis Kampen.*
- c) De bespreking door classes en regiovergaderingen vindt plaats tot uiterlijk 1 juni 2022. De resultaten ervan worden naar de Werkgroep Toekomstige Kerkorde opgestuurd.
- d) De GS en de LV van 2022 stellen de kerkorde definitief vast. Amenderingen zijn alleen mogelijk met 3/4 instemming van GS en LV.
- e) Verwachte datum inwerkingtreding: 1 maart 2023. Dan vervallen de KO van de GKv en het AKS van de NGK.

Deze notitie is geschreven om de op- en aanmerkingen van de GKv Urk te verzamelen en ter bespreking te versturen naar de classis.

Inleiding:

De evaluatie van de KO doen we in relatie tot de kerkelijke ontwikkelingen rond 1967. Toen ontstond er een scheuring in de GKv. De NGK ontstond vanwege verschil in omgaan met Schrift en belijdenis, de hantering van kerkelijke tucht en onderlinge afspraken. De nieuwe kerkorde is er gekomen als afronding van een proces van het zoeken naar eenheid tussen de Nederlands Gereformeerde Kerken en de Gereformeerde Kerken Vrijgemaakt.

In deze evaluatie van de kerkorde sluiten we aan bij de belangrijkste randvoorwaarde voor kerkelijke samsprekingen: *"dat is gebleken dat er metterdaad eenheid is in erkenning en beleving van het Woord van God en de belijdenis van de kerken, alsook van de regels die op grond daarvan voor het kerkelijk leven moeten gelden"*.

Onze kernvraag is: is *dát* niveau bereikt en is de KO het afsluitende document?

We presenteren onze bevindingen door de bespreking van die artikelen die juist daar een relatie mee hebben. De overige artikelen laten we vooralsnog buiten beschouwing.

We zetten hiervoor de oude en nieuwe KO-artikelen steeds naast elkaar, gevolgd door commentaar en aangeven van de moeiten en bezwaren.

GKv	NeGK KO in eerste lezing
<p>A1 eenheid van geloof en belijden A1.1 De Gereformeerde Kerken in Nederland zijn onderling verbonden in eenheid van het christelijk geloof, in gehoorzaamheid aan de Heilige Schrift. A1.2 Zij aanvaarden met de oude christelijke kerk de Apostolische Geloofsbelijdenis, de geloofsbelijdenis van Nicea en de geloofsbelijdenis van Athanasius. Met de kerk van de Reformatie aanvaarden zij bovendien de Nederlandse Geloofsbelijdenis, de Heidelbergse Catechismus en de Dordtse Leerregels als betrouwbare samenvatting van de christelijke leer.</p> <p>B7 binding aan Bijbel en belijdenis B7 De ambtsdragers zijn gebonden aan de leer van de Bijbel, zoals samengevat in de belijdenisgeschriften. Zij bekrachtigen dit bij de aanvaarding van hun ambt door ondertekening van het bindingsformulier.</p>	<p>A1 één in geloof A1.1 De Nederlandse Gereformeerde Kerken bestaan dankzij Gods genade. Zijn Geest verbindt de kerken in één geloof: het geloof in Christus Jezus, Gods Zoon, <i>als</i> onze Heer. A1.2 In elke plaatselijke kerk deelt en viert de gemeente dit geloof, in de verwachting van Gods koninkrijk.</p> <p>A2 Bijbel en belijdenis A2.1 De kerken leven gehoorzaam uit het Woord van God dat op schrift is gesteld in de Bijbel. A2.2 Zij aanvaarden met de algemene christelijke kerk de Apostolische Geloofsbelijdenis, de geloofsbelijdenis van Nicea en de geloofsbelijdenis van Athanasius als oecumenisch belijden van het geloof in de drie-ene God. A2.3 Zij aanvaarden met andere kerken van de Reformatie de Nederlandse Geloofsbelijdenis, de Heidelbergse Catechismus en de Dordtse Leerregels als <i>betrouwbare samenvatting van de Bijbelse Leer en als</i> basis voor hun eenheid, <i>en om eventueel in overeenstemming daarmee</i> daarop gezamenlijk voort te bouwen. A2.4 De ambtsdragers houden zich in <i>leer en leven</i> aan de leer van de Bijbel zoals die is beschreven in de hiervoor genoemde belijdenisgeschriften. Zij beloven dit bij hun bevestiging. A2.5 Wie bevoegdheid ontvangt om in de kerken het Woord van God te verkondigen, betuigt zijn trouw aan het kerkelijk belijden door ondertekening van het verbindingsformulier. A2.6 Een geschil over het belijden wordt beoordeeld vanuit de Bijbel.</p>

A1.1

-Het woordje "als": als Heer maar niet als Middelaar of als Koning? Het is daarom beter om het woordje "als" weg te laten. Vergelijk Rom. 10 vers 9 : "Als u met de mond belijdt dat Jezus Heer is".

-In de nieuwe kerkorde is geloof geformuleerd in termen van een persoonlijke relatie met Christus. Gemist wordt daarom, dat het geloof in Christus ook de gehoorzaamheid aan Zijn Woord omvat. De oorzaak daarvan is o.i. gelegen in een verschuiving met betrekking tot Christus als het fundament van de kerk: **Van** de eenheid in het gelovig aanvaarden van het getuigenis van apostelen en profeten over Christus – **Naar**: ons geloof in Christus. Ofwel, het geloof in de (objectieve) geloofsleer wordt gezien als een formele tegenpool van het (subjectief) beleefde geloof. Dit rijmt niet met Artikel 1 NGB: *Wij geloven allen met het hart en belijden met de mond*. Bij de voorgestelde wijziging mist de binding aan Gods woord. (De huidige versie KO van de GKv is beter en compleet). De basis is verschoven van de lijn waarbij we uitgaan van de belijdenis van apostelen en profeten, naar meer een persoonlijk geloof in Christus als onze Heer. Het sluit aan bij het gezegde van de ethische theologie "De LEER scheidt maar de HEER verenigt". Daarmee wordt de indruk gewekt dat het tegenstellingen zijn, maar gereformeerden belijden juist dat de HEER in het WOORD = de LEER naar ons toekomt. Dit is een belangrijk fundament onder onze gereformeerde visie, en dat missen we bij ontwikkeling rondom de fusiekerk.

A2.1

Steeds beleed de kerk dat heel de Heilige Schrift Woord van God is. De nieuwe KO spreekt van "het Woord van God dat op schrift is gesteld in de Bijbel." Kernvraag hierbij is: "Bevat de Bijbel Gods Woord, of is de Bijbel zelf Gods Woord?" De opvatting dat de Bijbel niet Gods Woord *is*, maar alleen Gods Woord *bevat*, is vandaag de dag erg populair, met dank onder meer aan de theoloog Karl Barth. In de nieuwe KO is op deze wijze ruimte ontstaan voor de gedachte dat de bijbelschrijvers zich hebben laten beïnvloeden door de hun omringende (patriarchale) cultuur. En dat wij bijgevolg nu zelf moeten bepalen wát Gods Woord is en wát slechts de opvatting van de bijbelschrijver is.

A2.3

Het onomwonden onderschrijven van de belijdenis maakt plaats voor een benoemen van de gezamenlijke basis voor eenheid. Hoe vrijblijvend wil je het hebben? Vandaar onze toevoeging uit de bestaande KO: *“als betrouwbare samenvatting van de christelijke leer en”*.

NB. Eenvoudig spreken over ‘voortbouwen’ veronderstelt dat er ook nieuwe inzichten mogelijk zijn, die afwijken van de inhoud van de belijdenis. Vaak wordt al gesproken over ‘gedateerde belijdenissen’ alsof de waarheid van de Heilige Schriften, die daarin beleden wordt, onderhevig is aan slijtage. Dit geeft ruimte voor nieuwe inzichten, maar hier ontbreekt een duidelijk kader. Men wil ruimte voor een nieuwe belijdenis, een nieuw belijden. Dat is op zichzelf gezien niet verkeerd, maar het nieuwe mag niet in strijd zijn met het oude belijdenissen, tenzij bewezen is dat deze afbreuk doen aan en in strijd zijn met de Heilige Schrift.

A2.4

Opvallend is ook dat bij A2.4 ‘in hun ambtsdienst’ is toegevoegd. Daarbuiten is nu ruimte ontstaan. Voorgesteld wordt daarom de woorden *‘in hun ambtsdienst’* te vervangen door: *‘in leer en leven’*, zoals daarover wordt gesproken in de brieven van de apostel Paulus aan Timotheüs en Titus.

En: Hoe verhoudt zich dit tot de regionale en classicale samenwerking? Met deze aanpassing komen straks daar ook anderen dan ambtsdragers en predikanten als afgevaardigden samen, maar op welke wijze zijn deze afgevaardigden gebonden aan de belijdenissen en de leer van de kerk?

A2.5

Ouderlingen en diakenen ondertekenen niet meer het bindingsformulier. Wat is daarvan de reden? Zij onderwijzen en vermanen toch ook met als enige legitimatie Gods Woord en de belijdenis waarvan wij uitspreken dat die overeenkomt met Gods Woord? Het niet ondertekenen van de belijdenis door ouderlingen en diakenen houdt direct verband met de gewijzigde positie van de belijdenis en de omgang daarmee.

Het niet ondertekenen is het bewijs van een losse binding aan de belijdenis. Van de belijdenis afwijkende meningen bij de ouderlingen en diakenen zijn mogelijk en worden getolereerd.

A2.6

Art. 2.6 klinkt mooi, maar heeft tot gevolg dat een beroep op de belijdenis (alleen) niet meer functioneert. Een beroep op het formele gezag van de belijdenis en dogma’s is ‘not done’ geworden. Je moet in het gesprek vragen naar de *intenties* en zult moeten uitleggen waar in de Bijbel de onderbouwing te vinden is. Daarmee is de overeenstemming tussen GKv en NGK uit 2006 in de nota *‘Balans’* niet meer valide. Een winstpunt in 2006 was namelijk dat de NGK niet langer de wijze waarop de GKv de binding aan de belijdenis hanteert te juridisch vond. Beide kerken kwamen toen nog overeen: *“Er is sprake van formeel gezag van de belijdenis als resultaat van kerkelijke uitspraken. Tegelijk bestaat dat formele gezag niet anders dan op basis van inhoudelijk gezag, namelijk ontleend aan het Woord van God. Alleen daarom kan men zich in de kerk beroepen op de belijdenis als op een gezaghebbende instantie. Het is een reformatorisch beginsel dat die kerk ware kerk is, die de ware leer belijdt.”* Helaas constateren we dat in de praktijk van de GKv een beroep op het formele gezag van de belijdenis een gepasseerd station is.

Bij A2.5

<p>Bindingsformulier voor predikanten, ouderlingen en diakenen</p> <p>Ik, ondergetekende, verklaar van harte in te stemmen met de leer van de Bijbel, zoals die door de Gereformeerde Kerken in Nederland wordt beleden in de Nederlandse Geloofsbelijdenis, de Heidelbergse Catechismus en de Dordtse Leerregels. Ik beloof de gemeente voor te gaan in het spreken en leven vanuit dit ene evangelie. Ik beloof de waarheid van Gods woord openlijk uit te dragen, en te handhaven tegenover misleidende denkbeelden die binnen de kerk of uit de wereld opkomen.</p> <p>Wanneer ik op een onderdeel van de leer verschil ervaar tussen de leer van de Bijbel en de inhoud van de genoemde belijdenisgeschriften, en mijn moeite niet kan worden weggenomen, zal ik mijn bezwaar ter beoordeling voorleggen aan de kerkelijke vergaderingen.</p> <p><i>Ik beloof dat ik ondertussen deze door mij ervaren afwijking van de belijdenisgeschriften niet openlijk of anderszins zal uiteenzetten, leren of verdedigen, hetzij mondeling of schriftelijk.</i> [toevoeging: afkomstig uit het ondertekeningsformulier]</p> <p>Wanneer er vragen rijzen over mijn eigen opvattingen of gedragingen, ben ik eveneens bereid om mij tegenover de kerkelijke vergaderingen te verantwoorden.</p> <p>Ik zal mij in beide gevallen houden aan de aanwijzingen van de kerkelijke vergaderingen.</p>	<p>Bij A2.5: Verbindingsformulier</p> <p><i>Bij de verkondiging en het kerkelijk onderwijs beloof ik mij te houden aan de leer van de Bijbel. Daarbij zal ik mijn spreken steeds toetsen aan het belijden van de kerk zoals dat beschreven is in haar belijdenisgeschriften. Wanneer een daartoe bevoegde kerkelijke vergadering mij vraagt om me over mijn opvattingen te verantwoorden, ben ik daartoe altijd bereid. Ik beloof me te gedragen naar het oordeel van de kerkelijke vergadering, ook wanneer ik daartegen beroep instel. Zo wil ik mij laten leiden door de Geest van God en de gemeente voorgaan in de gehoorzaamheid aan het evangelie van Christus.</i></p>
--	---

- De binding geldt alleen voor verkondiging en kerkelijk onderwijs
- Niet meer instemming en uitdragen en handhaven maar je eigen spreken toetsen.
- Geen onomwonden erkenning meer dat de belijdenis in alles de Bijbel na spreekt.
- Gezien dit nieuwe bindingsformulier komt er in de fusiekerk een losse, vrijblijvende binding aan de belijdenis in tegenstelling tot binding in het oude bindingsformulier:
  1. De ondertekenaar hoeft het niet overal (in alle delen) met de belijdenis eens te zijn; de belijdenis hoeft niet in alles zijn persoonlijke overtuiging te zijn. Dat is in het oude bindingsformulier wel zo.
  2. Er staat geen belofte in om dwalingen te bestrijden en je mag publiek een bedenking uiten tegen de belijdenis of een belijdenisonderdeel.

Tenslotte: gelet op de inhoud van het bindingsformulier stellen we voor in de KO op te nemen, dat ook van de catecheten de belofte wordt gevraagd om bij het kerkelijk onderwijs zich te houden aan de leer van de Bijbel

A3

<p>A3 kerkorde en naleving</p> <p>A3.1 De kerkorde is door de kerken vastgesteld als een gemeenschappelijke regeling voor het leven in de gemeente en het samenleven van de kerken.</p> <p>A3.2 De kerken, ambtsdragers en gemeenteleden houden zich aan de kerkorde en de kerkelijke regelingen en besluiten.</p>	<p>A3 de kerkorde</p> <p>A3.1 De kerken hanteren een gezamenlijke kerkorde, die de onderlinge omgang en het recht in de kerken beschrijft.</p> <p>A3.2 Waar nodig wordt de kerkorde uitgewerkt in landelijke regelingen.</p> <p>A3.3 De kerkorde en de landelijke regelingen worden door de synode vastgesteld en zo nodig door haar gewijzigd.</p>
---	--

De doorvertaling van een kerkelijke orde waarin gezamenlijke besluiten rechtskracht hebben, wordt uitgehouden en aldus vormgegeven. Tegelijk wordt ruimte gegeven aan de plaatselijke kerken om een besluit niet uit te voeren: dat je je aan de gezamenlijke afspraken houdt, wordt nu aangenomen als vanzelfsprekend en is niet meer vastgelegd. De nieuwe kerkorde beschrijft de omgang en het recht in de kerken als 'kerkvolgend'. Bij vaststelling van de GKv KO is nadrukkelijk aangegeven dat het zich houden aan de KO een noodzakelijke afspraak is om een dam op te werpen tegen een groeiende praktijk van kerken die hun eigen gang gaan. Nu wordt het: natuurlijk ga je niet je eigen gang, dus spreken we niet meer af dat je je aan de kerkorde houdt.

De K.O. laat in A3 veel plaatselijke verschillen toe. Diepere achtergrond hiervan is: het beleefde geloof van de kerkleden is belangrijker dan leeruitspraken op grond van de Bijbel door een kerkelijke vergadering of dan regels in een K.O. Deze uitwerking roept een herinnering op aan de 19^e eeuwse

ethische theologie. Het ging de ethische theologie om de wedergeboorte van de mens. De mens moet zich bekeren, in Christus geloven en dan komt wel tot aanvaarding van de Schriften. Die Schriften behoeven volgens hen daarom ook niet onfeilbaar te zijn, ja juist het geloof kan er kritiek opleveren. Met deze open opstellingen naar de vrijzinnige theologie kwamen de ethische theologen in botsing met de confessioneel-gereformeerden die vasthielden aan de inspiratie van de Heilige Schrift en het onderhouden van het kerkelijke toezicht (=tucht). Maar volgens de ethischen zou dat alles leiden tot een formeel en intellectualistisch boekgeloof en tot een veroordeling van hen die orthodoxe leer niet willen aanvaarden. Zij stelden daartegenover: *"De waarheid van Gods Woord wordt pas waarheid door de gemeenschap met Christus."* Het adagium van de ethische theologie luidde: *"De leer scheidt, maar de Heer verenigt."* De nieuwe kerkorde geeft aan deze ethische opvatting alle ruimte in plaats dat ze deze opvatting weerlegt. Bij de door de ethischen voorgestane correlatie van de Heilige Schrift en de wedergeboorte neemt het beleefde geloof het voortouw, omdat het een gelijkwaardigheid van de Heilige Schrift en het beleefde geloof leert. Maar het geloof als toe-eigening van de Gods Woord is naar haar aard en inhoud ondergeschikt aan Gods Woord. De ethischen miskennen, dat de Heilige Geest het Woord Gods (en de Sacramenten) als genademiddel gebruikt, dat het geloof werkt en versterkt in het mensenhart. Van de nieuwe kerkorde zou je juist mogen verwachten, dat ze de 19^e eeuwse ethische theologie weet overstijgen: namelijk door erop te wijzen dat de wedergeboorte niet als gelijkwaardig naast de Heilige Schrift gesteld moet worden, maar de wedergeboorte gezien moet worden als genadevrucht van de Evangelieprediking die vergezeld dient te gaan met de eis van geloof in Christus en bekering. (Zie Dordtse Leeregels II, 5). De kerk is kerk van Woord en Sacrament, niet enkel een verzameling van gelovigen/wedergeborenen, die zich wel zullen houden aan de afgesproken regelingen. De kerk heeft Christus als Fundament, waarop de Geest door de genademiddelen Gods gemeente opbouwt in het ware geloof. Daartoe dienen ook de regels van het Huis van God in acht genomen te worden, waarop ook op toegezien moet worden. (Vgl. onder meer 1 Tim. 3:15)

B2

<p>B6 DE AMBTEN</p> <p>B6.1 De kerken kennen de ambten van predikant, ouderling en diaken.</p> <p>B6.2 De gemeente ontvangt haar ambtsdragers van Christus.</p> <p>B6.3 Voor het vervullen van de ambten is een wettige roeping nodig.</p> <p>B6.4 De kerkenraad bepaalt in de plaatselijke regelingen voor de roeping van ambtsdragers of de onderscheiden ambten alleen door mannen dan wel door mannen en vrouwen kunnen worden vervuld.</p> <p>B6.5 De ambtsdragers werken, ieder vanuit eigen taak, samen aan de opbouw van de gemeente.</p>	<p>B2 de kerkenraad</p> <p>B2.1 De ambtsdragers werken samen in de kerkenraad.</p> <p>B2.2 De relatie tussen de ambtsdragers is collegiaal; de één heeft geen zeggenschap over de ander.</p> <p>B2.3 De kerkenraad legt in de plaatselijke regeling vast in welke samenstelling hij bevoegd is tot het nemen van welke besluiten. Hij kan daarin ook niet-ambtsdragers betrekken.</p>
--	--

B2.3

Hij kan daarin ook niet-ambtsdragers betrekken, die geen lid van de kerkenraad zijn en geen stemrecht hebben. De kerkenraad bepaalt zelf de samenstelling van de kerkenraad: of de kerkenraad wordt gevormd door predikant en ouderlingen of door predikant, ouderlingen en diakenen. Dat zijn de 2 mogelijkheden. Iemand buiten het ambt kan geen lid van een kerkenraad zijn.

B19

<p>B6 de ambten</p> <p>B6.1 De kerken kennen de ambten van predikant, ouderling en diaken.</p> <p>B6.3 Voor het vervullen van de ambten is een wettige roeping nodig.</p> <p>B9 taak van de predikanten</p> <p>B9.1 De predikanten hebben als primaire taak de verkondiging van het evangelie voor kerk en wereld. Ook bedienen zij de sacramenten en gaan zij voor in de dienst van de gebeden.</p>	<p>B19 vervanging</p> <p>B19.1 Wanneer een kerk geen predikant heeft, nodigt de kerkenraad andere predikanten of preekbevoegden uit om in de kerkdiensten voor te gaan.</p> <p>B19.2 Bij afwezigheid van een predikant kan de kerkenraad een ouderling machtigen om het avondmaal te bedienen.</p> <p>B19.3 Wanneer een kerk geen diakenen heeft, behartigen de ouderlingen hun taak.</p> <p>B19.4 Wanneer een kerk minder dan twee ouderlingen heeft, besluit de regionale vergadering over de gevolgen.</p>
--	--

B19.2

De verkondiging van Gods Woord is de voornaamste bevoegdheid die de predikant kent. Aan de verkondiging van Gods is de bediening van de twee Sacramenten, heilige doop en heilig avondmaal, nauw verbonden. Door bij voorbaat in de kerkorde te regelen dat bij afwezigheid van de predikant het heilig avondmaal ook bediend kan worden door een ouderling wordt o.i. daaraan afbreuk gedaan. Beter is om bij afwezigheid van de predikant, terwijl alles met betrekking tot het heilig avondmaal al is geregeld, een predikant uit de nabuurgemeente gevraagd wordt om voor te gaan. Wanneer dit onmogelijk is kan bij wijze van hoge uitzondering de ouderling het heilig avondmaal bedienen. We stellen voor de tekst in die zin te wijzigen: *B19.2 Bij afwezigheid van een predikant kan de kerkenraad niet dan bij hoge uitzondering een ouderling machtigen om het avondmaal te bedienen.*

C6.2

<p>C41 toegang tot het avondmaal</p> <p>C41.1 Tot het avondmaal in de gemeente worden toegelaten zij die belijdenis van hun geloof hebben afgelegd naar de gereformeerde leer en die godvrezend leven.</p>	<p>C6 viering van het avondmaal</p> <p>C6.2 De kerkenraad besluit wie worden uitgenodigd om aan het avondmaal deel te nemen.</p>
---	---

Niet langer geldt de voorwaarde van het doen van belijdenis van het geloof voor toelating tot Avondmaal. Het wordt in de vrijheid van de kerkenraad gegeven ook doopleden (en externe gasten) toe te laten tot het avondmaal. Dit maakt ook uitdrukkelijk de band tussen het volgen van (verdere) catechisatie en het doen van belijdenis in het openbaar (met de daaraan verbonden beloften) enerzijds en het deelnemen aan het HA anderzijds los(er). Er ontstaat een tussencategorie die wel deelneemt aan het HA, maar niet komt tot het doen van openbare geloofsbelijdenis. De GS en LV zijn in verlegenheid geraakt over een normatief spreken over toegang tot het avondmaal.

Dit artikel is daarom nu veel te ruim is geformuleerd, met als gevolg dat ook de onderlinge verschillen tussen de gemeente groot worden. Dat geeft problemen in de kerkelijke praktijk. Omdat in de ene gemeente kerkleden, kinderen of gasten (geen eigen leden) wel aan mogen gaan, en in een andere gemeente kan en mag dat dan niet. De spanning tussen de vermeende tegenstelling tussen de geloofsleer van de kerk en het beleefde geloof is in dit artikel te snijden.

Zie daarentegen de huidige regeling in de GKv te Urk:
Artikel 6 Gasten aan het avondmaal. Zie ook de link naar de website.
<https://www.rehobothurk.nl/info/kerkenraad/gasten-aan-het-avondmaal/>

1. Een belijdend lid in volle rechten van een zusterkerk in binnen- of buitenland, van een Christelijke Gereformeerde Kerk of van een Nederlands Gereformeerde Kerk kan als gast worden ontvangen aan het avondmaal.

2. Wie behoort tot een andere kerkgemeenschap kan als gast worden toegelaten, wanneer de kerkenraad zich ervan overtuigd heeft dat een gast:

a. gedoopt is in de naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest, en in de eigen kerk tot het avondmaal is toegelaten;

b. instemt met de leer van het Oude en Nieuwe Testament, zoals die in de Apostolische Geloofsbelijdenis samengevat is en in de gemeente waarin het avondmaal wordt gevierd verkondigd wordt;

c. voor zover bekend, godvrezend leeft.

3. De kerkenraad draagt er zorg voor dat zowel gasten als de eigen gemeente voldoende in kennis zijn gesteld van de voorwaarden waaronder gasten aan het avondmaal kunnen deelnemen.

Door deze generale regeling en de eigen invulling nu in het kerkblad te plaatsen wil de kerkenraad de gemeente op de hoogte brengen over het toelatingsbeleid van niet-gemeenteleden aan het Heilig Avondmaal.

Bij punt 1 en 2 van artikel 6 staat dat de kerkenraad een gast kan toelaten. Het is geen verplichting voor de kerkenraad.

Graag wil de kerkenraad van de GKV te Urk in alle gevallen de mogelijkheid voor zichzelf open houden om een gesprek met een gast en of gasten aan te gaan.

Wij gaan uit van het positieve maar we weten ook dat we te maken kunnen krijgen met mensen die met onzuivere bedoelingen aan willen gaan.

De kerkenraad wil de heiligheid van de tafel maximaal kunnen bewaken en wil indien nodig iemand de toegang kunnen weigeren.

De kerkenraad houdt de lijn vast dat gasten uit de bij punt 1 genoemde kerken een avondmaalbriefje mee nemen. Deze briefjes kunnen ook per mail naar de scriba van de GKV te Urk worden verstuurd.

Mocht een gast uit de bij punt 1 genoemde kerk bij één van de kerkenraadsleden persoonlijk bekend zijn dan kan hij of zij ook toegelaten worden zonder briefje.

Mocht een bij de kerkenraad niet bekende gast uit één van de kerken genoemd onder punt 1 en 2 zonder avondmaalsbriefje het avondmaal mee willen vieren dan dient een gesprek met ten minste twee ouderlingen uiterlijk de zaterdag voor de viering gevoerd te worden. Op grond van een goed getuigenis van de twee ouderlingen kan de gast toegelaten worden tot het avondmaal.

Namens de kerkenraad van de GKV te Urk, L. Eschbach, scriba.

Bron: Pro Ecclesia December 2017

In de nieuwe kerkorde daarentegen wordt ruimte gegeven om kinderen toe te laten aan het H. Avondmaal. De tweezijdigheid van het Verbond raakt uit beeld; eveneens het proces van toe-eigening van het heil en de noodzaak van wedergeboorte (art. 35 N.G.B). Ook de toepassing van de tucht uit beeld. H.Av. Is een geloofsstap; een herhaling van de openbare geloofsbelijdenis. Achtergrond van dit artikel is o.i. de gelijkheidscultuur en de belevingscultuur.

C8

<p>In de GKv KO staat bij veel artikelen “.....met gebruikmaking van het vastgestelde formulier(en).” Uit: GENERALE REGELING VOOR DE KERKDIENTEN Artikel 5 Liturgische formulieren</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De generale synode stelt de tekst vast van de liturgische formulieren. 2. Met toestemming van de kerkenraad kan de predikant variëren in het onderwijzend deel van de formulieren. Hij mag echter aan de af te leggen beloften en andere formules met rechtsgevolgen niets wijzigen. De doop wordt bediend met de woorden uit Matteüs 28: 19b. Het brood en de beker van het avondmaal worden uitgereikt met woorden die teruggaan op de instelling door Christus Jezus, of de verwerking daarvan in 1 Korintiërs 10:16. <p>De hier geboden ruimte en vrijheid voor een kerkenraad en betrokkenen zijn fundamenteel anders dan de ordening waar de gemeente elkaar ter bescherming aan hielden. (Overigens biedt de GKv generale regeling al veel meer ruimte dan er voorheen was)</p>	<p>C8 liturgische formulieren C8.1 De landelijke regeling biedt formulieren voor de liturgische handelingen in de kerkdienst. C8.2 Een voorganger mag de daarin beschreven vragen en beloften alleen aanpassen met goedkeuring van de kerkenraad en met instemming van de betrokkenen.</p>
---	---

C8.

De tekst van de huidige KO is beter. De voorgestelde aanpassing is onjuist. Veranderen van vragen en beloften houdt in: loslaten van de leer van de kerk. De leer moet worden beschermd tegen wensen en belevingen van gemeenteleden. In de kerkelijke praktijk betekenen de voorgestelde wijzigingen, dat voorgangers een formulier naar eigen inzichten mogen aanpassen, onderdelen mogen weglaten, en dat zien we nu al in de praktijk gebeuren. De kerkenraad heeft daar weliswaar op toe te zien, maar hij is vrij om anders te beslissen, enkel op basis van de Bijbel. Maar dat heeft als bezwaar, dat “elke ketter zijn letter heeft”.

C1

<p>C36 kerkdiensten op zondag C36.1 De gemeente viert de zondag als dag van Christus’ opstanding. De kerkenraad roept de gemeente daarvoor samen in openbare kerkdiensten, als regel tweemaal per zondag. C37.3 Een van de zondagse kerkdiensten is doorgaans een leerdienst waarin aan de hand van de belijdenis van de kerk onderwijs wordt gegeven in de christelijke leer. C38.1 Op christelijke feestdagen komt de gemeente in kerkdiensten samen voor de verkondiging en viering van de grote heilsfeiten.</p>	<p>C1 kerkdiensten C1.1 Iedere zondag komt de gemeente samen in openbare kerkdiensten. Met liederen, gebeden en gaven verschijnt ze voor God. C1.3 Ook op andere dagen kan de kerkenraad de gemeente samenroepen voor een kerkdienst, zoals op christelijke feestdagen of bij bijzondere gelegenheden.</p>
--	---

- Het spreken over het vieren van de zondag als dag van Christus’ opstanding is een wezenlijk element dat hier wegvalt. Hiermee komt er een streep door de handreiking, “Zondag, HEERlijke dag” van GS Amersfoort, 2005.
- De afspraak voor een tweede maal per zondag verdwijnt.
- De afspraak voor een leerdienst als een van de zondagse kerkdiensten verval. Gemeente wordt niet meer onderwezen in de gereformeerde leer. Wat niet meer wordt verkondigd wordt vergeten.
- Het samenkomen voor een kerkdienst van de gemeente op christelijke feestdagen “voor de verkondiging en viering van de grote heilsfeiten” is mogelijk facultatief geworden.

We pleiten voor handhaven van:

C37.3 Een van de zondagse kerkdiensten is doorgaans een leerdienst waarin aan de hand van de belijdenis van de kerk onderwijs wordt gegeven in de christelijke leer.	-
--	---

C7.

C46.2 De kerkenraad ziet erop toe dat leden van de gemeente die zich als man en vrouw aan elkaar willen verbinden, daarvoor een burgerlijk huwelijk aangaan en dat kerkelijk laten bevestigen.	C7 huwelijksbevestiging C7.1 De kerkenraad bevordert dat leden van de gemeente die zich als man en vrouw aan elkaar willen verbinden, een burgerlijk huwelijk aangaan en dat kerkelijk laten bevestigen. C7.3 In bijzondere situaties beslist de kerkenraad.
--	---

I. p. v dat de kerkenraad erop *toeziet* dat man en vrouw die zich aan elkaar willen verbinden een burgerlijk huwelijk sluiten en kerkelijk laten bevestigen, is slechts sprake van *bevordert*.

Met C7.3 komt ruimte voor andere samenlevingsvormen als optie naast het huwelijk tussen man en vrouw. We nemen de tekst van C46.2 van de huidige K.O. over.

En C7.3 wordt: In bijzondere situaties beslist de kerkenraad in acht nemende dat een huwelijk gesloten wordt tussen man en vrouw.

C8

C39.4 Bij de bediening van de doop wordt gebruik gemaakt van een van de vastgestelde formulieren. C40.3 Bij de viering van het avondmaal wordt gebruik gemaakt van een van de vastgestelde formulieren. C46.3 (..)Bij de huwelijksbevestiging wordt gebruik gemaakt van een van de vastgestelde formulieren.	C8 liturgische formulieren C8.1 De landelijke regeling biedt formulieren voor de liturgische handelingen in de kerkdienst. C8.2 Een voorganger mag de daarin beschreven vragen en beloften alleen aanpassen met goedkeuring van de kerkenraad en met instemming van de betrokkenen.
--	--

Het gebruik van het formulier is niet meer verplicht. De voorganger kan zelf bepalen wat hij doet. Alleen als hij van de concrete vragen en beloften wil afwijken moet hij toestemming hebben van de kerkenraad (en betrokkenen). Er ontstaat ruimte voor lokale variatie waar (grotendeels) alleen de voorganger over beslist.

	C3 samenstelling van de gemeente C3.1 Tot de gemeente behoren belijdende leden, doopleden, en wie op andere wijze met haar verbonden zijn. C3.2 Belijdende leden zijn gedoopt en hebben openbare geloofsbelijdenis gedaan. C3.3 Doopleden hebben als kind de doop ontvangen maar hebben nog geen openbare geloofsbelijdenis gedaan.
--	---

C3.1

De woorden “en wie op andere wijze met haar verbonden zijn” laten vervallen.

Achtergrond: Iemand die in Christus is, wil men als lid beschouwen. Ook al is die iemand niet gedoopt en viert hij ook geen H. Av. Ook wie geen belijdenis doet of ook niet gedoopt is, kan lid van de kerk zijn/worden. Dit is onjuist: Je wordt door de doop kerklid/ bij de kerk ingelijfd, vgl. Zondag 27 HC, antwoord 74.

C4

C39 bediening van de doop C39.1 De heilige doop wordt als zegel van Gods verbond bediend aan de pasgeboren kinderen van de gelovigen en eveneens aan volwassenen die zich tot God bekeren en nog niet eerder waren gedoopt, met hun kinderen. C39.2 Aan volwassenen wordt de doop bediend nadat zij openbare belijdenis van hun geloof hebben gedaan. C39.3 De kerken erkennen de doop die elders in een	C4 bediening van de doop C4.1 De jonge kinderen van belijdende leden ontvangen de heilige doop in de naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. Daarbij beloven de ouders hun kinderen te onderwijzen in de christelijke leer en hen op te voeden tot een leven met God. C4.2 Wie niet als kind is gedoopt, ontvangt de doop nadat hij openbare belijdenis van zijn geloof heeft gedaan.
--	--

<p>christelijke kerkgemeenschap op geldige wijze en in de naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest is bediend.</p> <p>C39.4 Bij de bediening van de doop wordt gebruik gemaakt van een van de vastgestelde formulieren.</p>	<p>C4.3 De kerken erkennen de christelijke doop die elders op ordelijke wijze is bediend.</p>
---	---

C4.2

De kinderen van de gemeente behoren gedoopt te zijn. Geen ruimte geven voor ‘opdragen’ of latere doop.

E8.

<p>E69 andere kerken in Nederland</p> <p>E69.1 De kerken werken in relaties met andere kerkgemeenschappen aan kerkelijke eenheid die in Gods Woord en de gereformeerde belijdenis is verankerd.</p> <p>E69.4 In contacten met kerken en groepen waarmee nog geen overeenstemming in geloven en belijden bestaat, komen de kerken op voor de gezonde bijbelse leer.</p> <p>E70 kerken buiten Nederland</p> <p>E70.1 De kerken onderhouden naar vermogen oecumenische betrekkingen met kerken van gereformeerde belijdenis in het buitenland, gericht op geestelijke ontmoeting, bemoediging en hulp. Zij respecteren daarbij de eigen historie en context van elke kerk.</p>	<p>E8 andere kerken in Nederland</p> <p>E8.1 De kerken zoeken plaatselijk, regionaal en landelijk contact en waar mogelijk eenheid met andere kerken in Nederland.</p> <p>E8.3 Een regionale vergadering kan een verwantschapsrelatie aangaan met een plaatselijke kerk waarmee bijzondere banden bestaan, maar waarmee volledige kerkelijke eenheid niet mogelijk blijkt. De invulling van de relatie wordt met medewerking van de daartoe ingestelde landelijke commissie vastgelegd in een gezamenlijke overeenkomst.</p> <p>E9 kerken buiten Nederland</p> <p>E9.1 De kerken onderhouden contact met kerken van gereformeerd belijden in het buitenland. Zij respecteren daarbij de eigen historie en context van elke kerk.</p>
---	--

In de contacten met de *buitenlandse* kerken moet het nog wel gaan om kerken van *gereformeerd belijden*. Bij het zoeken van contacten met *binnenlandse* kerken gaat het nu om *zoeken van eenheid waar mogelijk* met andere kerken, d.w.z. een duidelijke norm en doel. In E69.1 KO wordt gesproken over het werken aan kerkelijke eenheid *die in Gods woord en de gereformeerde belijdenis is verankerd*. In de voorgestelde kerkorde wordt expliciet de basis gelegd voor het zoeken van een brede ‘oecumene’ in lijn met de voorstellen van deputaten kerkelijke eenheid in de laatste jaren (Raad van Kerken, Nationale Synode, etc.).

De leer van de kerk is hier uit beeld. Het beleefde geloof is hier uitgangspunt. De (objectieve) leer is tegenpool van het (subjectieve) beleefde geloof in de Heer. Opnieuw: De genademiddelen, de kerk van Woord en Sacrament zijn hier uit beeld. Maar verder missen we hier de opdracht om de eenheid van christenen na te streven in de waarheid, zoals die in Heilige Schrift is geopenbaard en in de drie belijdenissen van de kerk van de Reformatie is na gesproken. Dit gaat veeleer in de richting een algemene oecumene, en dat zou in de praktijk betekenen dat je eenheid zoekt met evangelischen, doopsgezinden, rooms- katholieken, remonstranten, etc., zodat zelfs het onderscheid tussen de Schriftuurlijke genadeleer en de mensvriendelijke verdiensteleer gaat ontbreken.

F1.

F71 besluitvorming F71.1 De kerkelijke vergaderingen nemen hun besluiten na goede voorbereiding en met verwerking van eerdere besluitvorming.	F1 besluitvorming F1.1 De kerkenraden, regionale vergaderingen en landelijke synode zoeken in hun handelen de christelijke vrede.
---	---

Niet meer is voorgeschreven “met verwerking van eerdere besluitvorming”. Ahistorisch en niet meer in relatie tot de katholiciteit van de kerk. Daarom behoefde de *Open Brief* inhoudelijk niet echt besproken te worden. De vrede is niet genormeerd aan de waarheid van de Heilige Schrift. De verbondenheid met de geloofsleer van de kerk maakte plaats voor de verbondenheid in het beleefde geloof zoals de artikelen A1 en A2 van de nieuwe kerkorde in eerste lezing dit laten zien. In Artikel 73 van de Acta GS Meppel 2017 wordt wel als grond voor de overeenstemming inzake de binding aan de belijdenis verwezen naar het rapport “*Perspectieven*” van de Werkgroep Convergentie Kerkorde en AKS (uit 2017). Vooral uit het gedeelte ‘*Eenheid in belijden*’ over de manier waarop de binding aan de belijdenis kerkelijk vorm krijgt zou blijken, dat op dit punt overeenstemming bereikt is tussen DKE (van de GKv) en CCS (van de NGK). Nu staat er ook in het gedeelte “*Eenheid in belijden*” onder 2. *Ondertekening van de belijdenis bij aanvang van de ambtsdienst*: “Beide kerken kennen een vorm van het ondertekenen van de belijdenis. Wat ons betreft brengt het nieuwe bindingsformulier van de GKv (nl. van 2014) goed onder woorden wat een ambtsdrager verklaart en belooft bij het begin van zijn ambtsdienst. Zo’n bindingsformulier zou in een gezamenlijke toekomst passend zijn voor elke ambtsdrager en voor anderen met bevoegdheid tot prediking (en wellicht ook andere taken in de gemeente).”

Maar opmerkelijk genoeg heeft de nieuwe kerkorde in eerste lezing, zo snel na 2014, toch in A2.5 gekozen voor een andere en veel vrijere tekst van het bindingsformulier, terwijl de tekst van het bindingsformulier van 2014 al een vrijere binding voorstond in vergelijking met het oudere formulier.

Vanuit de kerken werden tegen de besluitvorming van GS Ede 2014 over de daar genoemde overeenstemming inzake de binding aan de belijdenis al bezwaren ingebracht bij de GS Meppel 2017. Maar de GS van Meppel 2017 wees deze bezwaren af en ging in versneld tempo verder, ook al waren er ter vergadering bezwaren, waarbij zelfs uiteindelijk een stemverklaring over deze materie werd afgelegd. Maar de formulering van het nieuwe bindingsformulier, die nu onder A.2.5 aan de kerken wordt voorgelegd laat duidelijk zien, alsmede ook andere onderdelen van A1 en A2, dat de opgeworpen problematiek door *Open Brief* niet echt een Schriftuurlijk antwoord heeft gekregen, waarin de beide kerken zich ten volle kunnen vinden.

F2.

F72 rechtskracht, inwerkingtreding en uitvoering F72.1 Een besluit van een kerkelijke vergadering heeft bindende rechtskracht. F72.2 Een besluit treedt direct in werking, tenzij het besluit zelf een andere termijn vermeldt. F72.3 De kerkenraden dragen zorg voor de uitvoering van de besluiten van de meerdere vergaderingen. F72.4 <i>Als een kerkenraad van oordeel is dat een besluit van de generale synode in strijd is met het Woord van God of de kerkorde en hij om die reden dat besluit niet kan uitvoeren, is hij gehouden tot het instellen van revisie volgens art. F81, met kennisgeving aan de classis. Met het oog op de gemeente kan de classis in de tussentijd adviezen of aanwijzingen geven. [2017]</i> F72.5 De uitvoering van een besluit kan niet van iemand, <i>ambtsdrager of gemeentelid [2017]</i> , worden verlangd, als dit hem persoonlijk in zijn geweten in strijd brengt met het Woord van God. De betrokkene dient bereid te zijn zich te verantwoorden volgens art. F73, F76 en F77.	F2 geen dwang F2.1 De uitvoering van een besluit kan niet van iemand worden verlangd als dit hem voor zijn geweten in strijd brengt met het Woord van God. F2.2 Wanneer een kerkenraad van oordeel is dat een besluit van de synode in strijd is met het Woord van God of met het kerkelijk recht of schadelijk is voor de opbouw van de gemeente, en de kerkenraad het voornemen heeft om het besluit niet uit te voeren, verantwoordt hij zich in de regionale vergadering.
--	--

Art. F72.4 In 2006 is met succes gepleit voor een revisie van de KO m.b.t. de verwoording van DKO art.31. In de nieuwe KO is dit duidelijk niet meer relevant. In plaats daarvan kun je de genomen besluiten gemotiveerd naast je neerleggen.

Als uitgangspunt voor de nieuwe KO is de GKv KO-versie 2014 genomen, maar in 2017 is daar een reparatie op gekomen om DKO Art. 31 weer recht te doen. Duidelijk is dat in de nieuwe KO het recht (en de plicht) om in

appel te gaan tegen verkeerde besluiten niet meer van belang is. Dat besluiten van meerdere vergaderingen bindend zijn wordt in de KO niet meer afgedwongen maar er wordt verondersteld dat je je eraan houdt. Een kerkenraad heeft geen middel om besluiten van de landelijke synode die in strijd zijn met Gods Woord weer met een appel terug te leggen op de tafel van de synode ter heroverweging vanwege concrete Schriftuurlijke bezwaren. Of moet daarvoor de weg van revisie onder art. E6.1 gebruikt worden? Zie hierna. Klaarblijkelijk kunnen besluiten ter zijde worden gelegd, mits verantwoording wordt gegeven aan de regio.

E6.

<p>F81 revisie</p> <p>F81.1 Revisie kan worden verzocht van besluiten van de generale synode, voor zover het niet betreft uitspraken in hoger beroep.</p> <p>F81.2 Kerkenraad en classis kunnen revisie verzoeken met betrekking tot elk besluit van de generale synode.</p> <p>F81.3 Kerkleden kunnen alleen revisie verzoeken van besluiten van de generale synode waardoor zij rechtstreeks in hun eigen belang zijn getroffen.</p> <p>F81.4 Een revisieverzoek wordt ingediend en door de generale synode behandeld volgens de vastgestelde generale regeling.</p>	<p>E6 voorstellen voor de landelijke synode</p> <p>E6.1 Een kerkenraad of regionale vergadering is bevoegd om aan de landelijke synode voorstellen te doen betreffende zaken die al eerder door een landelijke synode zijn behandeld. Indien van toepassing raadpleegt de kerkenraad of regionale vergadering vooraf de landelijke commissie die voor de betrokken zaak is ingesteld.</p>
---	--

Een recht op revisie is weggefallen. Dit doet afbreuk aan de kern van revisie als een recht van de plaatselijke kerkenraad die verantwoordelijk is voor de plaatselijke gemeente. Er dient voor kerken ruimte te zijn om besluiten van de meerdere vergaderingen te toetsen aan Gods woord, en om daarop te reageren.

<p>F75 Vrede door recht</p> <p>F75.1 De kerkelijke rechtsgang is gericht op herstel van vrede door recht.</p> <p>F75.2 Zij kenmerkt zich door bijbelse wijsheid en voldoet aan de eisen van eerlijke en onpartijdige rechtspraak. Daartoe worden in het bijzonder gewaarborgd:</p> <ol style="list-style-type: none"> het doen van zorgvuldig onderzoek; het toepassen van hoor en wederhoor; het recht om zich te laten bijstaan door een adviseur of raadsman; de mogelijkheid van het horen van getuigen; het zo nodig raadplegen van deskundigen; gelijke toegang tot relevante stukken voor beide partijen; een gemotiveerde schriftelijke uitspraak; het treffen van een voorziening in spoedeisende situaties; het recht van wraking. <p>F75.3 De generale synode stelt een generale regeling vast voor de kerkelijke rechtspraak. Deze is van toepassing op de procedures volgens art. F76 tot en met F79.</p>	<p>[Hier is geen artikel meer van. Nu staat in de aanheft:]</p> <p><i>De kerkorde helpt ons samen te leven in vrede en recht.</i></p>
--	---

Vrede *door* recht als een bijbels principe wordt erkend. De nieuwe KO kent zo'n artikel niet. Veel eerder zijn vrede *en* recht als zelfstandige doelen neergezet die tegen elkaar uitgespeeld kunnen worden.

Samenvatting:

In de jaren '60 is een breuk met de NGK ontstaan na een kerkelijke strijd tegen independentisme, dat ontstond vanuit een drang naar onafhankelijkheid en ongebonden willen zijn ten aanzien van:

- De binding aan de belijdenis en geloofsleer van de kerk en het bewaren van de geloofseenheid.
- De onderlinge omgang, tucht, en kerkorde.

Vijftig jaar geleden hebben onze kerken dit gezamenlijk afgewezen omdat dit in strijd was met onze roeping om:

- De eenheid in geloof te bewaren, ook door afwijkingen te bestrijden.
- De eenheid van de kerken in geloof en liturgie te bewaren door elkaar te houden aan duidelijke onderlinge afspraken.
- De eenheid met katholieke kerk te bewaren door verder te gaan in de weg die de Here op alle plaatsten en tijden met zijn kerk is gegaan, gericht op God.

Conclusies:

1. Vijftig jaar later (2022) is de GKV geheel veranderd: de binding aan de belijdenis is verzwakt in de nieuwe kerkorde in eerste lezing. De publieke afwijking van de belijdenis is mogelijk geworden. De eenheid van belijdenis als basis van het nieuwe kerkverband is weggefallen in de nieuwe KO in eerste lezing.
2. De onderlinge afspraken zijn meer vrijblijvend geworden, zodat plaatselijke kerken zich onafhankelijker van het kerkverband kunnen opstellen. Er is ruimte voor grote plaatselijke (zelfs principiële) verschillen. De nieuwe kerkorde in eerste lezing sluit aan bij de wensen en beleving van de gemeenteleden. Dit is invloed van de postmoderne individualistische spiritualiteit.
3. De **roeping** die uit de katholiciteit van de kerk voortvloeit is uit het blikveld verdwenen. Door de synode is genegeerd dat veel buitenlandse kerken de GKv waarschuwen en zelfs het kerkelijke contact hebben verbroken vanwege haar nieuwe bijbeluitleg aangaand het toelaten van zuster tot alle ambten. De GKv is nalatig geweest om in haar besluitvorming over deze nieuwe Bijbeluitleg metterdaad de regels van de klassieke gereformeerde hermeneutiek zoals verwoord in de gereformeerde belijdenissen in praktijk te brengen. (Zoals onder meer genoemd in de gereformeerde belijdenissen, in hoofdstuk 2 van de *Confessio Helvetica Posterior* (1566), namelijk dat de gereformeerde kerken alleen die uitleg van de Schriften als orthodox en oorspronkelijk erkennen: 1. Die uit de Schriften zelf gehaald is (uit de bronnen!) en die buigt voor het gezag van de Heilige Geest en Gods heilig Woord. 2. Die overeenstemt met de regel van geloof en liefde. 3. Die bijdraagt aan Gods eer en het heil van de mensen.) Door deze nalatigheid is zelfs de eenheid met 20 eeuwen kerk losgelaten.
4. Het gaat niet om marginale wijzigingen in deze nieuwe kerkorde. Veel gereformeerde aspecten zijn in deze kerkorde verdwenen.

Nadere duiding:

Het wege van de verschillen tussen de bestaande kerkorde en de nieuwe kerkorde in eerste lezing is niet zo eenvoudig. Als positief zien we dat er meer aandacht is voor het onderling toezicht. Ook dat semantisch gezien de nieuwe kerkorde beter aansluit bij de hedendaagse manier van denken en luisteren: de tekst is voor de doorsneelezer gemakkelijker om te begrijpen, omdat er veel geijkte formuleringen zijn losgelaten. Op zich genomen is dat een winst te noemen, ware het niet dat er ook sprake lijkt te zijn van een vast patroon in de voorgestelde wijzigingen: **de overgang van kerkelijke geloofsbelijdenissen (= de geloofsleer) naar een persoonlijke geloofsbelijdenis (=het beleefde geloof ofwel geloofsbeleving)**. Een patroon dat o.i. eerst "befragt" had moeten worden, omdat kerkelijke leer en persoonlijk beleefd geloof categorieën zijn, die niet als zodanig tegenover elkaar behoeven te staan. Het beleefde belijden van het individu (het kerklid) kan en mag geen afbreuk doen aan de geloofsleer van het collectief (de kerk) of in strijd daarmee zijn. De belijdenis van de kerk is ook de persoonlijke belijdenis van het kerklid. In artikel 1 van de NGB wordt immers al beleden, dat een tegenstelling hier niet op zijn plaats is: *Wij geloven allen met het hart en belijden met de mond. De belijdenissen van de kerk en het belijden van de gelovige(n) zijn beide gebaseerd op hetzelfde hartelijk geloof in Christus Jezus, die het ene Fundament is, waarop de kerk van de Here rust (vgl. Jes. 28 : 16, 1 Kor. 3 : 11)*

OPMERKING:

Hier wreekt zich naar ons gevoelen, dat in het huidige verenigingsproces van GKv en NGK in theologische zin niet de vraagstelling aan de orde is geweest, die door de *Open Brief* ten tijde van Breuk aan de orde was gesteld: Vergadert God Zijn gemeente op de grondslag van de drie belijdenissen van de kerk of op de grondslag van het individuele getuigenis 'Jezus is Heer'. Met als gevolg dat de kerken nu met "*De nieuwe kerkorde in eerste lezing*" voor dezelfde keuze als toen staan in de voorgestelde overgang van de belijdenissen van de kerk naar het belijden van de gelovigen(n). Deze herhaling van zetten valt o.i. zeer te betreuren.

De vermeende tegenstelling tussen de geloofsleer van de kerk en het persoonlijk beleefde belijden wordt alleen overbrugd door een oprecht geloof in de Christus, Die in het gewaad van de Heilige Schrift tot ons komt. (Joh.5:39, Joh. 6:29.) Hij is de Christus van de Schriften.

Wie van harte gelooft in Christus, gelooft tegelijk in Zijn Woord. Christus werkt het geloof in Hem door Zijn Geest en Zijn Woord (de verkondiging van het evangelie, verduidelijkt in de sacramenten). Christus' Geest maakt gebruik van het Woord en de Sacramenten, de genademiddelen, om het geloof in mensenharten te werken en te versterken. Wie gehecht is aan Christus, is ook gehecht aan Zijn Woord. **Echter door de genoemde verschuiving van de geloofsleer van de kerk naar het persoonlijke beleefde geloof en belijden zakt de aandacht voor de genademiddelen weg:**

De zondag wordt niet meer als dag des Heren gevierd. De feestdagen waarop de verschillende heilsdaden van Christus worden gevierd, worden facultatief. Aan de middagdienst met de Catechismusprediking (de prediking van de leer van de kerk!) wordt niet langer vastgehouden. Het belang van de heilige doop als inlijving in de gemeente wordt gerelativeerd en voor deelname aan het heilige avondmaal wordt instemming met de geloofsbelijdenis niet meer als voorwaarde omschreven. Ook wordt voor de toelating tot het ambt van ouderling en diaken volstaan met de voorwaarde van het slechts instemmen met de leer van de verlossing ofwel met de apostolische geloofsbelijdenis. De instemming met de leer van de ellende en van de dankbaarheid wordt slechts van predikanten gevraagd. Maar van ook hen wordt niet meer gevraagd om afdwalingen van de gezonde leer te bestrijden. En dat betreft ook het huwelijk als verbond tussen man en vrouw. Het omgaan met het homohuwelijk wordt aan de kerkenraad overgelaten, alsook het afwijken van de voorgeschreven vragen en beloften in de verschillende liturgische formulieren.

Kortom, wie een en ander overziet kan niet anders dan concluderen, dat de verschuiving van de drie belijdenissen van de kerk (=de leer) naar het persoonlijke belijden (=het beleefde geloof) bepalend is voor de nieuwe kerkorde, die aan de kerken in eerste lezing is voorgelegd. Onze kennis en beleving van wat wij persoonlijk in de Schriften lezen en belijden (door velen wedergeboorte genoemd), is bepalend voor ons geloven en belijden. Veel kerkordeartikelen sluiten aan bij deze vorm van belijden en wensen van de kerkleden.

Opmerking:

Hierachter gaat de gedachte schuil, waarin de kerk slecht wordt gezien als een verzameling van individuele gelovigen. Maar dat aan de kerk het Verbond Gods in Christus ten grondslag ligt en dat de genademiddelen van Woord en Sacramenten constitutief zijn voor de kerk krijgt geen stem. De kerkelijke belijdenis dat Christus Jezus, Gods Zoon, *door Zijn Geest en Woord* Zich een gemeente vergadert, beschermt en onderhoudt, waarvan ik een levend lid ben, dient o.i. uitgangspunt te zijn bij het tot stand komen van een nieuwe kerkorde voor GKV en NGK. De objectieve leer als tegenpool van het beleefde geloof dient plaats te maken voor de overtuiging, dat de geloofsleer van de kerk en het beleefde geloof van het kerklid beide rusten in de Christus, zoals Hij in het gewaad van de Schriften tot ons komt.

Wij hopen en bidden, dat deze bijdrage aan de behandeling van de kerkorde ernstig overwogen wordt en invloed mag hebben en van betekenis mag zijn voor de voortgang van Gods werk in ons ons midden.

Namens de kerkenraad
D.L.Eschbach
Scriba